

Stadsfullmäktige
Stadsfullmäktige

§ 43
§ 54

22.08.2016
07.11.2016

Enhetsskola inom den grundläggande utbildningen

498/12.00.00/2014

STF 22.08.2016 § 43

Mer information:

bildningsdirektör Heidi Backman, tfn 09 5056 825
undervisningschef Sari Aarniokoski, tfn 09 5056 265
fornamn.efternamn@grankulla.fi

1. Behandlingen av ärendet i nämnden och stadsstyrelsen

De olika skedena i behandlingen av ärendet enhetsskola inom den grundläggande utbildningen i finska nämnden för undervisning och småbarnsfostran och i stadsstyrelsen redovisas nedan:

SOV 7.4.2014 § 23

Finska nämnden för undervisning och småbarnsfostran diskuterade enhetsskola inom den grundläggande utbildningen och byte av fastighet mellan skolornas användare så att Kauniaisten lukio skulle flytta till Mäntymäki medan Mäntymäen koulu skulle flytta till Kasavuoren koulukeskus. Nämnden beslutade att frågan om enhetsskola inom den grundläggande utbildningen och byte av skolfastigheter skulle behandlas på nytt vid nämndens sammanträde 23.4.2014.

Nämnden beslutade också att en invånarkväll om enhetsskola och byte av skolbyggnader skulle hållas 15.4.2014 på Mäntymäen koulu. Ungdomsfullmäktige tog upp saken till behandling på sitt möte 5.5.2014.

STS 15.4.2014 § 92

Stadsstyrelsen beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda om en enhetsskola kan grundas samt för att utreda gymnasiernas verksamhetsförutsättningar och möjligheterna att utveckla samarbetet mellan skolorna.

Till medlemmar i arbetsgruppen utsågs stadsstyrelsens representanter i de berörda nämnderna Stefan Stenberg och Tiina Rintamäki-Ovaska, nämndernas ordförande Irmeli Viherluoto-Lindström och Johan Johansson samt fullmäktiges II vice ordförande Juha Pesonen. Till ordförande utsågs Stefan Stenberg. Till sekreterare i kallades bildningsdirektör Heidi Backman.

Stadsstyrelsen beslutade därtill att beredningen av frågan om enhetsskola skulle utgå från att skolbyggnaderna förblir i sitt nuvarande bruk.

STS 6.5.2015 § 108

Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport med bakgrundsmaterial (**bilaga 1**) för behandling i stadsstyrelsen.

Stadsstyrelsen beslutade att anteckna slutrapporten från enhetsskolearbetsgruppen för kännedom och be om utlåtanden om den från nämnderna

för undervisning och småbarnsfostran enligt utgångspunkten för den arbetsgrupp som tillsattes av stadsstyrelsen 15.4.2014, att skolfastigheterna förblir i sitt nuvarande bruk.

Stadsstyrelsen beslutade vidare att be en arkitekt som är specialiserad på skolbyggnader om en utredning om lösningarna kring lokaler och utrymmesbehov med kostnader, inklusive utredning av möjligheterna att effektivisera användningen av Kasavuoren koulukeskus.

Stadsstyrelsen utsåg bildningsdirektören och direktören för samhällstekniken till ledare för utredningen.

STS 23.11.2015 § 234

Stadsstyrelsen beslutade att remittera utredningen om skollokalerna för vidare utredning av alternativ D:

- enhetsskola i Mäntymäki (1–9)
- förstorat gymnasium i Kasavuori

samt be arkitekten om en utredning av lokaler och kostnader för alternativet.

STS 20.1.2016 § 5

Stadsstyrelsen beslutade att remittera ärendet för att låta göra en utredning av lokaler och kostnader och en investeringskalkyl för följande alternativ:

- Både högstadium och gymnasium med 450 elever i Kasavuori, hur stort kan högstadiet då vara
- Både högstadium och gymnasium med 500 elever i Kasavuori, hur stort kan högstadiet då vara

De olika alternativens inverkan på driftskostnaderna skulle också utredas.

STS 27.4.2016 § 77

Stadsstyrelsen beslutade att anteckna det som anförts ovan samt de bifogade utredningarna om lokaler i Kasavuoren koulukeskus och Mäntymäen koulu samt enhetsskolerapporten för kännedom och föra vidare rapporterna för behandling i finska nämnden för undervisning och småbarnsfostran.

Nämnden ombeds ge sitt utlåtande om utredningarna om skolornas utvecklingsmöjligheter samt att ordna ett möte för att höra elevernas vårdnadshavare tillsammans med stadsstyrelsen.

Vidare konstaterade stadsstyrelsen att:

- en enhetsskola som fungerar i två fastigheter kan grundas i Grankulla
- ökning av gymnasiets storlek kan övervägas i de nuvarande lokalerna, och att
- ett byte av skolfastigheter skulle innebära klara ekonomiska och verk-

samhetsrelaterade risker.

Stadsstyrelsen uppmanade bildningssektorn och samhällstekniska sektorn att omgående fortsätta med beredningen av detaljplaneändringen för Mäntymäen koulus tomt samt projekt-/investeringsplanen för skolans matsal så att tillbyggnaden av matsalen kan godkännas i samband med investeringsbudgeten för år 2017 och verkställas under 2017. Tillbyggnaden av matsalen är ett brådskande projekt som bör färdigställas utan dröjsmål.

23.5.2016

Stadsstyrelsen och nämnden för undervisning och småbarnsfostran ordnade ett möte för att höra elevernas vårdnadshavare (se stycke 5).

SOV 8.6.2016 § 42

Ordförande Viherluoto-Lindström understödd av ledamöterna Nystén och Grönblom föreslog att ett utlåtande om skolornas utvecklingsutredningar skulle bifogas beslutsförslaget.

Ledamot Miettinen understödd av ledamot Leppänen föreslog att ärendet skulle remitteras för ny beredning angående byte av skolor.

Ledamot Leppänen föreslog att en enhetsskola skulle grundas och att gymnasiets elevantal skulle ökas inom de nuvarande lokalerna. Förslaget förföll på grund av bristande understöd.

I omröstningen om remittering röstade de som understödde vidare behandling av ärendet (beslutsförslaget + nämndens tillägg) ”ja” medan de som understödde remittering röstade ”nej”, och förslaget om vidare behandling vann med rösterna 7–2 (Miettinen, Leppänen).

Beslut:

Enhetsskola inom den grundläggande utbildningen är en pedagogisk lösning som säkrar en enhetlig skolgång för eleven och som bäst svarar mot målen om enhetlig grundläggande utbildning som ingår i lagen om grundläggande utbildning och gymnasielagen samt i läroplanerna. Inom en enhetlig grundläggande utbildning gör samarbetet mellan klasslärare och ämneslärare undervisningen och skolarbetet mångsidigare, och det ökar också sakkunskapen inom undervisning och fostran. En enhetsskola inom den grundläggande utbildningen förlagd till Kasavuori samt det finska gymnasiet i Mäntymäki är en helhetsekonomisk lösning.

Finska nämnden för undervisning och småbarnsfostran föreslår för stadsstyrelsen att den å sin sida föreslår för fullmäktige att en enhetsskola inom den grundläggande utbildningen grundas inom den finska bildningssektorn och att skolan förläggs till Kasavuoren koulukeskus. Dessutom föreslår nämnden för stadsstyrelsen att den ska föreslå för fullmäktige att det finska gymnasiet ska flyttas till Mäntymäen koulus fastighet.

Om en enhetsskola inom den grundläggande utbildningen grundas och skolfastigheternas användare byts ut ger nämnden tjänstemännen i uppgift att planera de åtgärdsprogram med tillhörande tidsscheman som behövs.

Utlåtande om skolornas utvecklingsutredningar som stadsstyrelsen bad

nämnden ge:

Om en enhetsskola

Många av stadens invånare har uttryckt oro över om beredningen av enhetsskolan i grund och botten går ut på att utveckla det finska gymnasiet på bekostnad av den grundläggande utbildningen. Nämnden vill följaktligen inledningsvis konstatera att då den förespråkar enhetsskolan så gör den det utgående från fördelarna med enhetsskolan i sig själv. Det är en av stadens viktigaste uppgifter att tillhandahålla grundläggande utbildning, och utvecklingen av den grundläggande utbildningen kan därmed inte underordnas utvecklingen av andra stadiets utbildning. Besluten om enhetsskola måste göras med utgångspunkt i vad som är mest välmotiverat med tanke på att utveckla den grundläggande utbildningen i ett långsiktigt perspektiv, och det finska gymnasiet ska kunna fungera inom de gränser som besluten om grundskolan ställer. Det är naturligtvis positivt om besluten om den grundläggande utbildningen kan vara sådana att de samtidigt främjar också utvecklingen av det finska gymnasiets verksamhet.

I Grankulla har diskussionerna om enhetsskolan med invånarna pågått sedan våren 2014, men diskussionen har verkligen tagit fart under våren 2016. Diskussionen kring enhetsskolan har till stor del fokuserat på bytet av fastigheter. Detta är i och för sig förståeligt, eftersom bytet av skolfastigheter skulle komma att ha konkreta följder för många familjer i Grankulla, och många vårdnadshavare har uttryckt en förståelig oro över att t.ex. barnens skolväg skulle komma att bli längre. När besluten om enhetsskolan fattas är det dock viktigt att utgångspunkten ligger i en pedagogisk analys. Enhetsskolan är primärt en fråga om pedagogik, och det möjliga bytet av fastigheter är bara ett redskap för att uppnå specifika pedagogiska mål. Följaktligen ska analysen inledas genom att bedöma enhetsskolans pedagogiska drag, och först efter det kan man gå vidare till att diskutera hurdana skolsammanhang och fysiska miljöer som bäst stödjer enhetsskolans pedagogiska mål.

Ur ett pedagogiskt perspektiv har enhetsskolan ett flertal fördelar. Enhetsskolan skulle ge en mer flexibel övergång mellan årskurs 6 och 7. I nuläget sker det ur elevens synpunkt väldigt många förändringar just i detta skede: eleverna övergår från klasslärarundervisning till ämnesundervisning samtidigt som också klassens sammansättning och läraren byts ut. Dessutom är kulturen, reglerna och de praktiska arrangemangen annorlunda i en skolbyggnad där det också finns ett gymnasium, vars äldsta studerande är nästan 20 år gamla. Trots att denna övergångsfas är problemfri för de flesta elever kan den bli en utmaning för en del. Utgångspunkten är också att det är motiverat att skapa en så enhetlig skolgång som möjligt, där övergångsfaserna – flyttningarna till grundskolan, till årskurs 7 och till gymnasiet – blir så smidiga som möjligt.

En av fördelarna med en enhetsskola som verkar i en enda fastighet är att samma lärare finns på plats från årskurs 1 ända till slutet av grundskolan. Lärarna skulle under sådana omständigheter lära känna eleverna under en mycket lång tid, vilket gör det lättare att ta tag i eventuella problem. I en enhetsskola skulle lärarkåren bestå av både klasslärare, med en stark bakgrund inom pedagogiken, och ämneslärare, som ofta identifierar sig som

sakkunniga inom sitt ämne. Lärarnas mångsidiga bakgrund skulle ha en positiv inverkan på elevernas kunskaper och utveckling: de yngsta eleverna skulle dra nytta av att ämneslärarnas sakkunskap kunde utnyttjas även på de lägre årskurserna, medan klasslärarnas pedagogiska grepp och en långsiktig pedagogisk kontakt med eleverna vore en fördel för de äldre eleverna.

Uppfattningen om de pedagogiska fördelarna med enhetsskola är allmänt vedertagen. Av städerna i huvudstadsregionen har Helsingfors år 2015 satt upp en riktlinje enligt vilken "ambitionen är att koncentrera den finskspråkiga grundläggande utbildning som staden ordnar till enhetliga grundskolor med minst två parallellklasser och alla årskurser", medan Esbo i nuläget har 16 enhetsskolor. Av grundskolorna i Finland är ca var fjärde en enhetsskola, och utvecklingen är entydig. Enligt arbetsgruppens slutrapport har erfarenheterna av enhetsskolorna varit positiva ur alla intressentgrupper synvinklar. Med tanke på beslutsfattandet är det i själva verket en avgörande fråga om skolan måste verka i en enda fastighet för att enhetsskolans pedagogiska fördelar ska kunna uppnås, eller om dessa kan uppnås även om skolan verkar i flera fastigheter.

Nämndens uppfattning är att de främsta fördelarna med enhetsskola är sådana att de bäst kan uppnås om lågstadiet och högstadiet verkar i samma fastighet. Även om det finns talrika exempel på enhetsskolor som verkar i flera fastigheter så karakteriseras de ofta av att t.ex. åk 0–2 finns i en fastighet medan åk 3–9 finns i en annan. I en sådan modell uppkommer ingen sådan övergångsfas där både skolan, klassen och lärarnas byts ut samtidigt med övergången från klasslärare till ämneslärare. Det finns endast begränsade möjligheter att göra övergångsfasen smidigare genom samarbete mellan skolorna jämfört med en situation där skolgången i åk 7 fortsätter i bekanta lokaler med bekanta lärare. Fortsatt arbete med samma lärare skulle också bidra till att upprätthålla lågstadiets regler och praktiska arrangemang längre, vilket också skulle minska kulturförändringen som kan ske då eleverna flyttas upp till de högre klasserna.

Verksamhet i två olika byggnader skulle göra det svårare att dra nytta av ämnesundervisningen på de lägre klasserna. Det är opraktiskt om lärarna ska förflytta sig mellan skolorna för att ge ämnesundervisning, eftersom det tar tid att förbereda undervisningen och det måste delvis göras på platsen. Därtill kan man tänka sig att det kan bli svårare att rekrytera bra lärare om arbetet kräver regelbunden förflyttning mellan olika skolfastigheter. Det måste också anses sannolikt att modellen med två olika verksamhetsställen skulle minska tillfällena till möten i skolvardagen till en grad som skulle försvåra både uppkomsten av långvariga pedagogiska kontakter med eleverna och lärarnas möjligheter att dela det de vet om eleverna. Sammanfattningsvis konstaterar nämnden att den anser att de pedagogiska fördelarna med enhetsskolan är avsevärda och önskvärda. Vidare framhåller nämnden att det i syfte att uppnå de pedagogiska fördelarna är motiverat att välja modellen med en fastighet (B+C) som utgångspunkt.

Kasavuoren koulukeskus har ett bra läge för en enhetsskola. Skolbyggnadens flyglar gör att elever i olika åldrar kan placeras i olika delar av byggnaden på samma sätt som i Mäntymäki. Många friluftsområden som är viktiga för lågstadiet, särskilt Kasabergsskogen, ligger närmare Kasavuoren

koulukeskus än Mäntymäki.

Utöver pedagogiska synpunkter stöds enhetsskolan och modellen med en fastighet (B+C) av att den är fördelaktig i ett helhetsekonomiskt perspektiv. Med tanke på Grankulla stads ekonomi och framtidsutsikter står det klart att bildningssektorn i likhet med stadens andra sektorer även i framtiden kommer vara föremål för sparåtgärder. Om antalet studerande i det finska gymnasiet kan ökas till 500 skulle det innebära en kännbar ökning i statsandelar utan motsvarande ökning i utgifter, eftersom gymnasiets elevantal kan ökas primärt genom att öka gruppstorleken. Om en enhetsskola kan grundas utan att man blir tvungen att minska högstadiets elevantal skulle ökningen i statsandelar öka bildningssektorns årliga inkomster med mer än en halv miljon euro, vilket skulle minska pressen på att skära i undervisningsutgifterna.

Om skolresorna

Om en enhetsskola grundas i Kasavuoren koulukeskus skulle det innebära att skolvägen i genomsnitt skulle bli längre för eleverna inom den grundläggande undervisningen. Som längst skulle elevernas skolväg bli ca 900 meter längre, vilket är en stor ökning för de yngsta eleverna. Även om det är svårt att bedöma vad den genomsnittliga skolvägen kan tänkas vara, står det klart att om en enhetsskola grundas i Kasavuori så skulle den genomsnittliga skolvägen bli längre. Längre skolvägar är ett argument mot att grunda en enhetsskola och det är en viktig synpunkt att beakta när beslutet fattas.

Även om den genomsnittliga skolvägen skulle bli längre i och med att en enhetsskola grundas i Kasavuoren koulukeskus så kan man dock konstatera att skolvägen från t.ex. centrum till Kasavuori inte skulle bli väsentligt längre än den skolväg de svenskspråkiga eleverna har från centrum till Granhultsskolan. Lågstadiet har dessutom sedan länge både morgon- och eftermiddagsverksamhet som har blivit mycket populär: under läsåret 2015–2016 deltog ca hundra elever i eftermiddagsverksamheten. Det finns orsak att anta att lågstadiets morgon- och eftermiddagsverksamhet gör livet lättare för de familjer vars barn får en längre skolväg om en enhetsskola grundas i Kasavuoren koulukeskus fastighet.

Själva skolvägen till Kasavuori kan anses vara lika trygg som skolvägen till Mäntymäen koulu. T.ex. för en elev som bor i centrum finns de mest otrygga punkterna på skolvägen i centrum. Om en enhetsskola inom den grundläggande undervisningen grundas i Kasavuori innebär det ytterligare två ställen där eleverna måste korsa gator på skyddsvägar (över Torpvägen och Kasabergsvägen), då det gäller de elever som tar sig från Mäntymäki till Kasavuori längs med Tallbackavägens sandväg och Sportvägen. För en elev som går längs med Bembölevägen skulle skolvägen till Kasavuori innebära en korsning med skyddsväg mer än i nuläget: eleven skulle inte behöva korsa Tallbackavägen, men i stället Elinstigen och Kasabergsvägen.

Om Kauniaisten lukios framtid

Vad gäller gymnasierna konstaterar nämnden att det är av största vikt att Grankulla även i framtiden har både ett finskt och ett svenskt gymnasium.

Även om ca 75 procent av studerandena i Kauniaisten lukio kommer från andra kommuner, studerar också nästan hälften av alla finskspråkiga gymnasiestuderande i Grankulla i Kauniaisten lukio. Dessutom fortsätter ca 40 procent av eleverna från Kasavuoren koulu sina studier vid Kauniaisten lukio. Kauniaisten lukio är följaktligen ett viktigt lokalt gymnasium för Grankullaborna och ungdomar i närliggande områden, och därför är det viktigt att säkra gymnasiet verksamhet också i framtiden.

Kauniaisten lukios fortsatta verksamhet är dock inte någon självklarhet. Ett tecken på detta kan ses t.ex. i form av lagförslaget om tillstånd att ordna utbildning på andra stadiet som planerades av undervisnings- och kulturministeriet under den föregående regeringsperioden. En av tankarna bakom lagförslaget var bl.a. att förutsättningen för att gymnasier med färre än 500 studerande skulle få fortsätta med sin verksamhet var att de skulle sammanslås med större enheter. Ett kriterium för tillstånd skulle också eventuellt ha varit att utbildningen ordnas med god kvalitet och genomslag med den finansiering verksamheten får från staten och kommunen. Även om lagförslaget föll och inga lagändringar är på gång just nu med målet att gallra i gymnasienätverket, är det motiverat att utgå från att gymnasier med högt antal studerande och kostnadseffektiv verksamhet har de säkraste framtidsutsikterna. För att ligga i huvudstadsregionen är Kauniaisten lukio inget stort gymnasium och heller inte särskilt kostnadseffektivt; t.ex. 2014 låg Kauniaisten lukios kostnader per elev ca tusen euro högre än i ett genomsnittligt finskt gymnasium. Den genomsnittliga gruppstorleken i Kauniaisten lukio har länge varit i samma klass som grundskolans gruppstorlek.

Sedd från gymnasiet synvinkel kan flytten till Mäntymäen koulus lokaler anses ha huvudsakligen positiva verkningar. Lokalerna är större, vilket skulle ge gymnasiet möjligheter att både öka gruppstorleken och förbättra kostnadseffektiviteten. Det skulle också vara lättare att upprätthålla ett brett kursutbud i ett gymnasium med fler studerande. Lokalerna ligger närmare Gymnasiet Grankulla Samskola, vilket skulle möjliggöra ett närmare samarbete mellan gymnasierna i Grankulla än i nuläget, t.ex. ett bredare gemensamt kursutbud; det skulle också främja bl.a. målen i tvåspråkighetsprogrammet för bildningssektorn i Grankulla. Dessutom skulle en egen, skild skolfastighet ge Kauniaisten lukio möjlighet att utveckla en starkare identitet än hittills, när skolan dessutom sedan hösten 2016 har en egen inriktning om grundar sig på företagande och företagsekonomi.

Kauniaisten lukio kan knappast öka antalet studerande i sina nuvarande lokaler eller kännbart öka verksamhetens kostnadseffektivitet; skolbyggnadens storlek sätter gränser för antalet studerande medan bristen på jämnstora större klassrum begränsar gruppstorleken. En lösning där man ökar antalet studerande i gymnasiet på bekostnad av antalet högstadieelever kan heller inte rekommenderas. Om högstadiets elevantal minskas innebär det i modellerna A-3 och A-4 att det blir svårt eller omöjligt att uppfylla undervisningsskyldigheten för en del högstadielärare. För det andra kunde en minskning av högstadiets elevantal leda till ett minskat utbud valfria ämnen i högstadiet, t.ex. språk. För det tredje skulle Kauniaisten lukio få det betydligt svårare att få in studerande om högstadiets elevantal minskar, eftersom en stor del av eleverna i Kasavuoren koulu fortsätter till Kauniaisten lukio. För det fjärde är modellerna A-3 och A-4 ekonomiskt ofördelakti-

ga eftersom hemkommunsersättningarna för Esboeleverna är högre än kostnaderna per elev i Kasavuoren koulu.

Sammandragsvis konstaterar nämnden att den inte förordar sådana modeller (A-3 och A-4) som hotar att leda till att lärare i tjänsteförhållande måste sägas upp, att högstadiets kursutbud försämras och nivån på Kauniaisten lukio sjunker, i all synnerhet som modellerna dessutom är ekonomiskt olönsamma. Om man å andra sidan väljer att binda sig vid nuläget (A-1) utgör det en avsevärd risk för Kauniaisten lukios fortsatta verksamhet. Om frågan begrundas enbart med gymnasiet som utgångspunkt så anser nämnden att modellen B+C är bäst med tanke på långsiktig utveckling av Kauniaisten lukios verksamhet. Nämnden upprepar dock att enhetsskolan är ett ärende som ansluter till grundskolan, och att beslut i ärendet ska fattas skilt från utvecklandet av gymnasieutbildningen.

Ledamot Miettinen och ledamot Leppänen anmälde avvikande mening mot beslutet. (**bakgrundsmaterial 1**)

STS 15.6.2016 § 116

Vice ordförande Rintamäki-Ovaska föreslog med motivering som framgår av beslutet att stadsstyrelsen skulle föreslå för fullmäktige att en enhetsskola inom den grundläggande undervisningen ska grundas inom det finska undervisningsväsendet, samt att verksamheten ska fortsätta i skilda byggnader och att gymnasiets elevantal ska ökas enligt det den nuvarande byggnaden tillåter.

Ledamöterna Ant-Wuorinen, Stenberg och Hammarberg stödde förslaget.

Ordförande Berg omfattade föredragandens förslag.

I omröstningen, där de som understödde utgångsförslaget röstade "ja" och de som understödde vice ordförande Rintamäki-Ovaskas förslag röstade "nej", förlorade utgångsförslaget med rösterna 6–1 (Berg).

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att föreslå för fullmäktige att en enhetsskola inom den grundläggande undervisningen ska grundas inom det finska undervisningsväsendet, samt att verksamheten ska fortsätta i skilda byggnader och att gymnasiets elevantal ska ökas enligt det den nuvarande byggnaden tillåter.

Enhetsskolan kan motiveras på pedagogiska grunder och den kan verka i två skilda fastigheter. Enligt bildningsdirektörens utredning ger enhetsskolan upphov till besparingar på 155 000 euro om året utan att man byter byggnader.

Undervisningen enligt den nya läroplanen är inte klassbunden som tidigare, och när utbyggnaden av Kasavuoren koulukeskus blir klar kommer fler elever att rymmas i Kasavuori. Gymnasiets storlek bör ökas för att hålla det livskraftigt och lockande. Antalet studerande i gymnasiet kan ökas till ca 450 bl.a. genom att öka gruppstorleken, medan högstadiets storlek bevaras på samma nivå som hittills.

Elevantalet inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen har ökat starkt under de senaste åren, något som i synnerhet märks på lågstadiet. Klassrummens storlek i Mäntymäen koulu tillåter en eventuell ökning i elevantalet utan att det under den närmaste framtiden uppstår något behov av tilläggsutrymmen. Mäntymäki erbjuder dessutom en trygg miljö och ett centralt läge med tanke på skolresorna, samt en skola med lämpliga proportioner för ett barn som inleder sin skolgång. I Kasavuori skulle en förstaklassist inleda skolgången i en skola med närmare 800 elever.

Grankullaborna har lämnat in mycket respons i frågan om byte av skolbyggnader och nästan alla har motsatt sig ett byte.

Det finns orsak att anta att ett fastighetsbyte skulle kunna bli dyrare än förutsett. Beräkningarna om ökande inkomster grundar sig även de på beslut som utan förvarning kan komma att ändras. Den lösning som stadsstyrelsen föreslår ger inte upphov till kostnader som orsakas av fastighetsbyte, men tillåter ändå en kännbar ökning av antalet studerande i gymnasiet. Statsandelarna för gymnasiestuderandena kan ökas genom att öka elevantalet, men särskilt genom att öka gruppstorleken, då detta innebär att behovet av lärare inte ökar.

Bildningssektorn planerar en utredning av möjligheten att sammanföra förskoleundervisningen med den grundläggande utbildningen inom båda språkgrupperna. Detta kunde vara pedagogiskt motiverat och kunde också innebära besparingar. Stadsstyrelsen uppmanar bildningssektorn att inleda beredningen av ärendet utan dröjsmål.

2. Bakgrund

Diskussionen om enhetsskolan blev från början aktuell i och med att de finska skolorna ville utveckla en mer pedagogiskt enhetlig undervisning i enlighet med de nationella normerna.

Enhetsskola inom den grundläggande undervisningen som pedagogisk lösning

De finska grundskolorna i Grankulla, Mäntymäen koulu och Kasavuoren koulu, har en lång tradition av gemensamma utvecklingsarbeten och -projekt. Grundskolornas framtidsprogram, läroplansändringarna 2011 och 2014 samt den nya läroplanen 2016 har verkställts i samarbete mellan skolorna.

I Kasavuori och Mäntymäki används plattformen för Drömskolan som digital inlärningsmiljö. Lärare från båda skolorna har deltagit i arbetet med att utveckla plattformen. Drömskoleverksamheten grundar sig på en syn på elever och inlärning som är gemensam för skolorna: varje elev har en möjlighet att finna sitt individuella inlärningssätt, att söka fram och bearbeta information, samt att skapa egna alster. Läraren har möjlighet att leda inlärningsprocessen. Båda skolorna engagerar sig aktivt i att utveckla nya och mångsidiga undervisningsmetoder som motsvarar nutidens krav på inlärning.

Det är en utmaning för grundskolorna att införa verksamhet i enlighet med den nya läroplanen. Läroplanen, som tas i bruk 1.8.2016, understryker gemenskap samt en verksamhetskultur som bygger på samarbete och på en enhetlig skolgång för eleven. Målet är att skapa en läroplansmässigt och pedagogiskt sammanhängande helhet för eleven. Den nya läroplanen lägger vikt vid kunskaper som kommer att behövas i framtiden, vid kunskaper på bred bas och vid samarbete mellan de olika läroämnena.

En enhetsskola inom den grundläggande utbildningen, som omfattar åk 1–9, ger eleverna en enhetlig skolgång. Inom enhetsskolan struktureras stödet för elevens utveckling och inläring som en mångsidig helhet som täcker hela grundskolan. Inom en enhetsskola inom den grundläggande utbildningen kan läroplanen smidigt omsättas i praktiken, då eleverna övergår från undervisning som leds av klasslärare till undervisning som ges av ämneslärare. Enhetsskolan skapar klara strukturer för samarbete mellan de olika årskursernas lärare och vid behov även för gemensam undervisning. Enhetsskolan gör att verksamhetsmodellen med mångvetenskapliga lärområden kan användas på ett mångsidigt sätt.

I enhetsskolan kan såväl de ekonomiska resurserna som personalresurserna utnyttjas effektivare än i separata lågstadie- och högstadieskolor. Det blir mer resurser kvar för ledarskap och specialfunktioner. I den dagliga verksamheten i en enhetsskola kan den breda sakkunskap som finns inom lärarkåren utnyttjas fullt ut, då samma skola hyser både klasslärare, klasslärare med ämneslärarbehörighet och ämneslärare. Stödet för inläring och skolgång fungerar på ett flexibelt sätt i en skola som har åk 1–9, och lärarna i de olika undervisningsstadierna kan förmedla den kunskap de har om sina bekanta elever till varandra. För vårdnadshavarnas del innebär barnens skolgång i en enhetsskola att den kontakt med barnets lärare som uppstår då skolgången inleds sedan fortsätter obruten genom hela grundskolan. I och med enhetsskolan kan splittringen mellan skolgångens olika stadier avskaffas. Enhetsskolan bildar också en administrativ helhet.

Gymnasiets situation

Lösningen som görs för enhetsskolan inom den grundläggande utbildningen påverkar också gymnasiet. Inom den grundläggande utbildningen är enhetsskolan primärt en pedagogisk lösning, men den påverkar också gymnasiet. Om gymnasiet kan verka som en helt egen skola för unga vuxna, öppnar det även möjligheter för en starkare profilering, vilket i sin tur gör skolan mer attraktiv. Gymnasiet inför hösten 2016 en egen inriktning som grundar sig på företagande och företagsekonomi och som är tänkt att göra skolan mer lockande. Gymnasiets verksamhet formas av bl.a. studentskrivningarna och vitsordsgivningen, som påverkar alla fastighetens användare. Det dagliga livet i skolan får sin prägel av de olika skyldigheter som elever och studerande har, deras olika behov och olika skolrutiner samt de lagar som gäller de olika skolstadierna.

Utöver de obligatoriska ämnena innehåller gymnasieundervisningen också fördjupade kurser och praktiska ämnen. Det är viktigt för gymnasiet att kunna erbjuda eleverna ett urval kurser inom olika ämnen. I ett litet gymnasium blir utbudet och valmöjligheterna mer begränsade än i ett större. Den varierande storleken på klassrummen i Kasavuoren koulukeskus i kom-

bination med bristen på stora klassrum ger ingen möjlighet att väsentligt öka gymnasiets storlek från det nuvarande. Klassrummen i Mäntymäen koulu är tillräckligt stora och tillräckligt många för att tillåta en ökning av gymnasiets elevantal till 500. Ett större elevantal säkrar att kurserna kan hållas, särskilt i ämnen som inte är bland de vanligaste valen. Här avses kurser i bland annat följande ämnen: korta främmande språk, filosofi, religion, bildkonst och musik. Mäntymäen koulus fastighet har ett läge (nära stationen) som gör gymnasiet mer attraktivt. Samarbetet med Gymnasiet Grankulla Samskola skulle också underlättas genom att de två skolorna ligger nära varandra.

Under hösten 2015 använde de studerande i gymnasiet tillfälliga lokaler i Mäntymäen koulu på grund av reparationsarbeten i Kasavuori. Flyttningen berörde alla första årets studerande, och med utgångspunkt i deras respons kan Mäntymäkis lokaler anses lämpliga för gymnasieundervisning. Gymnasisterna understödde att gymnasiet skulle flyttas till en egen fastighet i Mäntymäki.

3. Utredningar om fastighetsbytet

Efter att arbetsgruppen lämnade sin rapport beslutade stadsstyrelsen (6.5.2015) att be en arkitekt som är specialiserad på skolbyggnader om en utredning om lösningarna kring lokaler och utrymmesbehov med kostnader, inklusive utredning av möjligheterna att effektivisera användningen av Kasavuoren koulukeskus. Arkitekten som valdes för uppdraget var Juha Heino (Arkitehdit Korolainen & Heino Oy), som medverkar i den pågående renoveringen och tillbyggnaden av Kasavuoris fastighet. Arkitektens utredning av lokalerna omfattade följande sju alternativ:

- A-1** Den nuvarande verksamheten fortsätter i Kasavuori med 400 studerande i gymnasiet och nuvarande elevantal i högstadiet.
- A-2** Den nuvarande verksamheten fortsätter i Kasavuori men gymnasiets elevantal ökas till 500 medan högstadiet fortsätter med nuvarande elevantal.
- A-3** Den nuvarande verksamheten fortsätter i Kasavuori med 450 studerande i gymnasiet och 285 elever i högstadiet.
- A-4** Den nuvarande verksamheten fortsätter i Kasavuori med 500 studerande i gymnasiet och 230 elever i högstadiet.
- B(+C)** En enhetsskola för den grundläggande utbildningen placeras i Kasavuori (B), medan gymnasiet, med 500 studerande, placeras i Mäntymäki (C).
- D** En enhetsskola för den grundläggande utbildningen placeras i Mäntymäki och gymnasiet placeras i Kasavuori.

Arkitektens utredning av lokalerna samt ytterligare utredning av alternativ A-3 och A-4 bifogas som **bilaga 2**.

De första kalkylerna för enhetsskolan och beräkningarna för alternativen

A-1, A-2 och B+C (2014) utgick från elevantalet under läsåret 2012–2013. Beräkningarna från 2014 har ändrats på följande punkter:

- ökningen i antalet elever från Grankulla
- utbyggnaden av Kasavuori
- hemkommunsersättningen för elever i åldern 13–15 år
- verksamhetens kostnadsnivå

I det följande granskas alternativen med utgångspunkt i fastigheterna.

Alternativ A-1

(Den nuvarande verksamheten fortsätter i Kasavuori med 400 gymnasister och nuvarande elevantal i högstadiet.)

Kalkylen utgår från 18 undervisningsgrupper i högstadiet och 400 studerande i gymnasiet och beaktar undervisningens volym. Utredningen visar att jämfört med undervisningsstyrelsens parametrar har Kasavuori tillräckliga utrymmen för allmän undervisning (utrymmen där ingen särskild utrustning behövs). Däremot finns det inte tillräckligt med klassrum för ämnesundervisning (utrymmen där särskild utrustning behövs för t.ex. undervisning i bildkonst). Det behövs fler klassrum för ämnesundervisning i naturvetenskaperna. Biblioteket är också för litet.

Utredningen föreslår att situationen ska lösas genom att man river en del mellanväggar för att få fler klassrum på 60 m² (OT3), samt att två klassrum för allmän undervisning slås ihop till ett undervisningsrum för naturvetenskaper. Platser för grupparbete kan skapas genom att korrigera matsalens akustik.

Alternativ A-2

(Den nuvarande verksamheten fortsätter i Kasavuori med 500 gymnasister och nuvarande elevantal i högstadiet)

I likhet med alternativ A-1 utgår också denna kalkyl från 18 undervisningsgrupper i högstadiet och beaktar undervisningens volym men räknar med 500 studerande i gymnasiet. Enligt utredningen leder ökningen i elevantalet till att klassrummen för allmän undervisning blir för få i Kasavuori. Det kommer också att behövas flera rum för ämnesundervisning och fler toaletter. Biblioteket är också för litet.

Alternativ A-3

(I Kasavuori: gymnasiet 450 studerande, högstadiet 285 elever)

Kalkylen utgår från 15 undervisningsgrupper i högstadiet och 450 studerande i gymnasiet och beaktar undervisningens volym. Liksom alternativen A-1 och A-2 visar utredningen att jämfört med undervisningsstyrelsens parametrar har Kasavuori tillräckliga utrymmen för allmän undervisning (utrymmen där ingen särskild utrustning behövs). Däremot finns det inte tillräckligt med klassrum för ämnesundervisning (utrymmen där särskild utrustning behövs för t.ex. undervisning i bildkonst). Det behövs två klassrum

till för ämnesundervisning i naturvetenskaperna. Biblioteket är också för litet.

Till följd av ökat elevantal behöver gymnasiet mer utrymme, vilket leder till att undervisningsgrupperna i högstadiet måste minskas från 18 till 15. Utredningen föreslår att situationen ska lösas genom att man river en del mellanväggar så att man får fler klassrum på 60 m² (OT3), samt att två klassrum för allmän undervisning slås ihop till ett undervisningsrum för naturvetenskaper. Platser för grupparbete kan skapas genom att korrigera matsalens akustik.

Den grundläggande utbildningen är främst avsedd för stadens egna elever, så minskningen i elevantalet riktas mot elever från andra kommuner. Om elevantalet i Kasavuoren koulu minskas till 285 elever så innebär det att högstadiet kan ta emot 57 elever färre än i nuläget från andra kommuner. Hemkommunsersättningen som kommunen får för grundskoleelever från andra kommuner är 10 710 euro för höstadiееlever (13–16-åringar). Undervisningskostnaderna/enhet för Kasavuoren koulu var 9 712 euro 2015. Skillnaden mellan hemkommunsersättningen och enhetskostnaden är 998 euro/elev. En minskning av elevantalet inom den grundläggande undervisningen leder till en minskning i kursutbudet och ett minskat personalbehov.

Alternativ A-4

(I Kasavuori: gymnasiet 500 studerande, högstadiet 230 elever)

Kalkylen utgår från 12 undervisningsgrupper i högstadiet (mot nuvarande 18) och 500 studerande i gymnasiet och beaktar undervisningens volym. Liksom alternativen A-1, A-2 och A-3 visar utredningen att jämfört med undervisningsstyrelsens parametrar har Kasavuori tillräckliga utrymmen för allmän undervisning (utrymmen där ingen särskild utrustning behövs). Däremot finns det inte tillräckligt med klassrum för ämnesundervisning (utrymmen där särskild utrustning behövs för t.ex. undervisning i bildkonst). Det behövs två klassrum till för ämnesundervisning i naturvetenskaperna. Biblioteket är också för litet.

Till följd av ökat elevantal behöver gymnasiet mer utrymme, vilket leder till att undervisningsgrupperna i högstadiet måste minskas från 18 till 12. Utredningen föreslår att situationen ska lösas genom att man river en del mellanväggar så att man får fler klassrum på 60 m² (OT3), samt att två klassrum för allmän undervisning slås ihop till ett undervisningsutrymme för naturvetenskaper. Platser för grupparbete kan skapas genom att korrigera matsalens akustik.

Den grundläggande utbildningen är främst avsedd för stadens egna elever, så minskningen i elevantalet riktas mot elever från andra kommuner. Om elevantalet i Kasavuoren koulu minskas till 230 elever så innebär det att högstadiet kan ta emot 114 elever färre från andra kommuner än i nuläget. Hemkommunsersättningen som kommunen får för grundskoleelever från andra kommuner är 10 710 euro för höstadiееlever (13–16-åringar). Undervisningskostnaderna/enhet för Kasavuoren koulu var 9 712 euro (2015). Skillnaden mellan hemkommunsersättningen och enhetskostnaden är 998

euro/elev. En minskning av elevantalet inom den grundläggande undervisningen leder till en minskning i kursutbudet och ett minskat personalbehov.

Alternativ B + C

(Enhetsskola för den grundläggande utbildningen i Kasavuori, gymnasium med 500 studerande i Mäntymäki)

B. En enhetsskola placeras i Kasavuori

Arkitektens utredning 10.1.2016 har gjorts utgående från 800 elever i grundskolan och utredningen beaktar också gruppstorleken och undervisningens mängd. Enligt utredningen har Kasavuoren koulu tillräckliga utrymmen för en enhetsskola inom den grundläggande utbildningen.

Utredningen föreslår ändringar som gäller skolgården och miljön: en rondell som styr körriktningen för föräldrar som ska lämna barn vid skolan; anpassning av gården bl.a. så att de minsta barnen får en ett skilt område; fler lekredskap på gårdarna. Inne i byggnaden installeras mer garderobsinredning; ändringar görs i vissa ytmaterial och mellanväggar, och matsalens akustik korrigeras.

C. Gymnasiet med 500 studerande placeras i Mäntymäki

Kalkylen utgår från 500 studerande och beaktar undervisningens volym. Utredningen visar att undervisningslokalerna i Mäntymäen koulu räcker till. Matsalen behöver mer utrymme.

De åtgärder som föreslås är att slöjdsalen ändras om till fysik- och kemisal, klassrummet för textilslöjd ändras om till biologi- och geografisal samt att klassrummet för bildkonst byggs ut till 60 m². Dessutom ska lekredskapen tas bort från gården och fler parkeringsplatser anläggas.

Alternativ D

(En enhetsskola för den grundläggande utbildningen placeras i Mäntymäki och gymnasiet placeras i Kasavuori)

Kalkylen utgår från att den grundläggande utbildningen har 22 undervisningsgrupper/420 elever i lågstadiet och 16 undervisningsgrupper/289 elever i högstadiet. Kalkylen för gymnasiet har gjorts enligt tusen gymnasier. Kalkylerna beaktar undervisningens volym och undervisningsgruppernas storlek. Parametrarna som utbildningsstyrelsen har gett för gymnasier har använts för kalkylen, men de upphör vid gymnasier för 650 studerande, så kalkylen utgår från gymnasium för 2 x 500 studerande.

En enhetsskola i Mäntymäki behöver enligt utbildningsstyrelsens parametrar 6 840 nyttokvadratmeter, av vilket undervisningsutrymmena utgör 3 940 nyttokvadratmeter. Mer utrymme kommer att behövas för både den allmänna undervisningen och ämnesundervisningen (bl.a. en gymnastiksal till, undervisningsutrymmen för huslig ekonomi, teknisk slöjd, textilslöjd). Biblioteket och personalutrymmena måste också byggas ut. Behovet av til-

läggsutrymme är sammanlagt ca 5 000 m². Utbyggnaden av matsalen i Mäntymäen koulu har beaktats i detta avsnitt. Utbyggnaden förutsätter en detaljplaneändring.

Skolgårdarna vid Mäntymäen koulu räcker inte till för en enhetsskola. De tillbyggnader som krävs för en enhetsskola skulle dessutom ytterligare minska utrymmet på gårdarna, som redan i nuläget är väl litet. I Kasavuoren koulukeskus finns det sammanlagt 3 682 m² undervisningsutrymme. Ett gymnasium med 500 studerande behöver ca 1 400 m² för undervisning i allmänna ämnen, och Kasavuori har sammanlagt ca 2 000 m² sådana utrymmen. Utöver detta kommer ca 1 100 m² undervisningsutrymmen för ämnesundervisning att stå oanvända.

Ett annat alternativ är att Kasavuori skulle ha 1 000 studerande, då utrymmen visserligen skulle utnyttjas mer effektivt, men regionalt sett finns inget behov för ett gymnasium av denna storlek. Om elevantalet ökas så mycket förutsätter det förhandlingar med Esbo, eftersom ökningen i elevantalet skulle få konsekvenser även för gymnasierna i Esbo.

4. Kostnadskalkyler för de olika alternativen

Investeringskostnader

Det första beloppet i kostnadskalkylen följer utredningen av utrymmen, det andra är samhällsteknikens uppskattning av investeringskostnaderna.

Alternativ A-1 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 400 studerande, högstadiet med nuvarande elevantal)	1 140 000 / 1 685 000 €
Alternativ A-2 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 500 studerande, högstadiet med nuvarande elevantal)	2 870 000 / 3 885 000 €
Alternativ A-3 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 450 studerande, högstadiet 285 elever)	1 140 000 / 1 685 000 €
Alternativ A-4 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 500 studerande, högstadiet 230 elever)	1 140 000 / 1 685 000 €
Alternativ B+C (gymnasium med 500 studerande i Mäntymäki, enhetsskola i Kasavuori)	1 440 000 / 2 000 000 €
Alternativ D (enhetsskola i Mäntymäki, gymnasium i Kasavuori)	11 730 000 / 11 830 000 €

Driftskostnader

Kalkylerna av driftskostnaderna påverkas framför allt av skolornas hyra för

lokaler, bespisningskostnader, personalbehov och IT. Kalkylen gäller de årliga totala driftskostnaderna för det finska undervisningsväsendet i de olika alternativen:

Alternativ A-1 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 400 studerande, högstadiet med nuvarande elevantal)	9 792 000 €
Alternativ A-2 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 500 studerande, högstadiet med nuvarande elevantal)	10 075 000 €
Alternativ A-3 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 450 studerande, högstadiet 285 elever)	*)
Alternativ A-4 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 500 studerande, högstadiet 230 elever)	*)
Alternativ B+C (gymnasium med 500 studerande i Mäntymäki, enhetsskola i Kasavuori)	9 758 000 €
Alternativ D (enhetsskola i Mäntymäki, gymnasium i Kasavuori)	10 679 000 €

*) Inverkan på personalen i högstadiet är så stor att driftskostnaderna inte kan beräknas.

Kalkyl av statsandelarna per år för den finskspråkiga gymnasieundervisningen

Kalkylerna för alternativen A-3 och A-4 beaktar också de hemkommunersättningar för högstadiet som skulle falla bort *).

Alternativ A-1 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 400 studerande, högstadiet med nuvarande elevantal)	2 340 000 €
Alternativ A-2 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 500 studerande, högstadiet med nuvarande elevantal)	2 930 000 €
Alternativ A-3 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 450 studerande, högstadiet 285 elever)	2 638 000 €
Alternativ A-4 (inget byte av fastigheter, gymnasiet 500 studerande, högstadiet 230 elever)	2 930 000 €

Alternativ B+C 2 930 000 €
(gymnasium med 500 studerande i Mäntymäki, enhetsskola i Kasavuori)

Alternativ D 2 930 000 €
(enhetsskola i Mäntymäki, gymnasium i Kasavuori)

*) gymnasiet enhetskostnad per år för 2015 är 5 862 €. Hemkommunersättningarna för högstadiet är 10 710 €.

Bilaga 3: Kalkyl över de olika alternativens ekonomiska inverkan

Bilaga 4: Kalkyl över driftskostnaderna i de olika alternativen

5. Hörande

Stadsstyrelsen och finska nämnden för undervisning och småbarnsfostran höll ett möte för att höra berörda parter i Kasavuoren koulukeskus 23.5.2016. Utöver stadsstyrelsens representanter deltog även ledamöter från nämnden. De sju olika alternativ som har utretts presenterades vid mötet genom learning café-metoden. Bildningsdirektören, undervisningschefen och rektorerna presenterade alternativen, och deltagarna i mötet fick kommentera dem med hjälp av en SWOT-analys. Efter mötet har vårdnadshavarna sänt respons till bildningsdirektören per e-post. Ett sammandrag av responsen bifogas som **bakgrundsmaterial 2** (bara till fullmäktigeledamöterna). SWOT-analysen av enhetsskolan inom den grundläggande utbildningen som gjordes vid mötet bifogas som **bakgrundsmaterial 3** (bara till fullmäktigeledamöterna).

I de finska grundskolorna och det finska gymnasiet gjordes en online-enkät bland lärarna i januari 2015 och maj 2016. Respondenterna från grundskolan var 58 och från gymnasiet 29 i enkäten 2015. Enkäten 2016 besvarades av 41 grundskollärare och 23 gymnasielärare. Båda enkäter innehöll samma frågor och samma möjligheter för fritt formulerade svar. Av grundskollärarna ansåg 65,9 % att en enhetsskola åk 1–9 stöder elevernas växande, lärande och välbefinnande (2015: 63,8 %), 24,4 % svarade "vet ej" (2015: 27,6 %) medan 9,8 % (2015: 8,6 %) svarade nekande. Av respondenterna ansåg 41,5 % att låg- och högstadiet borde flyttas ihop i samma byggnad (2015: 41,7 %), 26,8 % svarade "vet ej" (2015: 31,7 %), medan 31,7 % var emot detta (2015: 26,7 %). Av gymnasielärarna stöder 91,3 % tanken att flytta gymnasiet till Mäntymäen koulus fastighet (2015: 96,5 %).

Lärarna i konstämnen och praktiska ämnen har lämnat in ett skriftligt ställningstagande (**bakgrundsmaterial 4**) där de uttrycker sin oro över om undervisningstimmarna ska räcka till då den nya timfördelningen träder i kraft, samt över de sammanlagda timantalen i grundskolan och i gymnasiet i anslutning till utredningen om enhetsskolan.

Ungdomsfullmäktige har sagt följande om enhetsskolan (14.6.2016): Ungdomsfullmäktige stöder alternativ B(+C), dvs. att en enhetsskola placeras i Kasavuori (B) medan ett gymnasium med 500 studerande placeras i Mäntymäki (C). Även om enhetsskolan är en stor engångsutgift, så är den

samtidigt en investering i framtiden. Det är bra om grundskolan kan samlas på en plats, och samtidigt gör det att gymnasiet kunde betraktas som en självständig enhet. Ledamöterna ansåg att gymnasium i en skild fastighet är ett mycket mer lockande alternativ för en gymnasist. Övergången mellan lågstadiet och högstadiet skulle också bli lättare om skolorna befann sig i samma byggnad.

6. Sammandrag av utredningarna

Initiativet med enhetsskolan har utretts av en arbetsgrupp som tillsattes för ändamålet och av arkitekten som gjorde utredningen om lokalerna. Utredningen om lokalerna (KH 23.11.2015 § 234 och KH 20.1.2016 § 5) visar att alla alternativen går att förverkliga i de lokaler som står till buds. Alternativ D är det enda som förutsätter en detaljplaneändring och där gårdarna inte räcker till för den verksamhet som alternativet förutsätter. Alternativ D skulle dessutom bli anmärkningsvärt dyrt. I alternativ D blir Kasavuoren koulukeskus för stort för gymnasiet behov i Grankulla med omnejd. Enligt nuvarande uppgifter om befolkningsutvecklingen i området kan ett gymnasium med 500 studerande verka i Grankulla. Utredningen om lokalerna visar också att vissa ändringar i varje fall kommer att krävas i skolfastigheterna (utbyggnad av matsalen i Mäntymäen koulu och korrigerande av akustiken i Kasavuoren koulukeskus). I samband med att man har utrett möjligheterna till en detaljplaneändring för Mäntymäen koulu har också en preliminär utredning gjorts av trafikarrangemangen i området, inklusive den inverkan förutsedda byggprojekt i området och en eventuell ändring av skolans användning skulle ha på trafikvolymen. Enligt utredningen skulle ändringarna i trafikvolymen knappast bli så stora att de skulle utgöra ett hinder för att placera gymnasiet i Mäntymäki. Ändamålsenliga parkeringsplatser för gymnasiet behov kan ordnas på skolans gård. Om en enhetsskola placeras i Mäntymäki uppstår ett behov av fler parkeringsplatser på skolans gård för personalen. Utöver detta bör man beakta att en ökning i elevantalet för med sig en ökning av biltrafiken då vårdnadshavarna hämtar och lämnar sina barn.

Alternativen A-3 och A-4 har stor inverkan på personalen. I båda alternativen minskar undervisningsvolymen på högstadiet kännbart och innebär att det blir svårt eller omöjligt att uppfylla undervisningsskyldigheten för ett flertal lärare i tjänsteförhållande. Ett minskat elevantal på högstadiet innebär dessutom att andelen elever från andra kommuner minskar. Detta har en direkt inverkan på undervisningsväsendets inkomster i och med att enhetskostnaderna för grundläggande utbildning i Grankulla är lägre än hemkommunsersättningen. En minskning av undervisningsvolymen inverkar också på undervisningens kvalitet bl.a. genom att valmöjligheterna begränsas och urvalet av olika språk minskar. Båda dessa alternativ gör också att utnyttjandegraden för utrymmena för ämnesundervisning blir låg, och att en del av dem måste ändras till utrymmen för allmän undervisning; det är särskilt inom den grundläggande utbildningen som utrymmen för ämnesundervisning behövs.

Bilaga 5 innehåller en bedömning av konsekvenserna av nuläget och alternativet med enhetsskola (B-C) ur följande synvinklar: eleven & vårdnadshavaren, organisationen, undervisningen, lokalerna, fastigheternas renoeringsbehov, personalen, driftsekonomin, investeringarna.

Enligt 14 § i kommunallagen ansvarar fullmäktige för kommunens verksamhet och ekonomi samt utövar kommunens beslutanderätt. Fullmäktige fattar beslut bland annat om kommunens förvaltning och ekonomi.

STS:

Stadsstyrelsen föreslår för fullmäktige att en enhetsskola inom den grundläggande undervisningen ska grundas inom det finska undervisningsväsendet samt att verksamheten ska fortsätta i skilda byggnader och att gymnasiets elevantal ska ökas enligt det den nuvarande byggnaden tillåter.

Enhetsskolan kan motiveras på pedagogiska grunder och den kan verka i två skilda fastigheter. Enligt bildningsdirektörens utredning ger enhetsskolan upphov till besparingar på 155 000 euro om året utan att man byter byggnader.

Undervisningen enligt den nya läroplanen är inte klassbunden som tidigare, och när utbyggnaden av Kasavuoren koulukeskus blir klar kommer fler elever att rymmas i Kasavuori. Gymnasiets storlek bör ökas för att hålla det livskraftigt och lockande. Antalet studerande i gymnasiet kan ökas till ca 450 bl.a. genom att öka gruppstorleken, medan högstadiets storlek bevaras på samma nivå som hittills.

Elevantalet inom den finskspråkiga grundläggande utbildningen har ökat starkt under de senaste åren, något som i synnerhet märks på lågstadiet. Klassrummens storlek i Mäntymäen koulu tillåter en eventuell ökning i elevantalet utan att det under den närmaste framtiden uppstår något behov av tilläggsutrymmen. Mäntymäki erbjuder dessutom en trygg miljö och ett centralt läge med tanke på skolresorna, samt en skola med lämpliga proportioner för ett barn som inleder sin skolgång. I Kasavuori skulle en förstaklassist inleda skolgången i en skola med närmare 800 elever.

Grankullaborna har lämnat in mycket respons i frågan om byte av skolbyggnader och nästan alla har motsatt sig ett byte.

Det finns orsak att anta att ett fastighetsbyte skulle kunna bli dyrare än förutsett. Beräkningarna om ökande inkomster grundar sig även de på beslut som utan förvarning kan komma att ändras. Den lösning som stadsstyrelsen föreslår ger inte upphov till kostnader som orsakas av fastighetsbyte men tillåter ändå en kännbar ökning av antalet studerande i gymnasiet. Statsandelarna för gymnasiestuderandena kan ökas genom att öka elevantalet, men särskilt genom att öka gruppstorleken, då detta innebär att behovet av lärare inte ökar.

Bildningssektorn planerar en utredning av möjligheten att sammanföra förskoleundervisningen med den grundläggande utbildningen inom båda språkgrupperna. Detta kunde vara pedagogiskt motiverat och kunde också innebära besparingar. Stadsstyrelsen uppmanar bildningssektorn att inleda beredningen av ärendet utan dröjsmål.

.....

Ledamot Viherluoto-Lindström meddelade att hon motsatte sig stadsstyrelsens utgångsförslag, eftersom förslaget ekonomiska konsekvenser sak-

nades, och föreslog i enlighet med finska nämndens för undervisning och småbarnsfostran förslag 8.6.2016 § 42 att en enhetsskola för grundläggande utbildning grundas inom det finska undervisningsväsendet och att skolan förläggs till Kasavuoren koulukeskus. Dessutom föreslog hon att Kautiaisten lukio flyttar till Mäntymäen koulu fastighet och att de åtgärder som beslutet förutsätter och kostnaderna för dem inkluderas i budgeten 2017.

Ledamöterna Peltovirta och Alapappila understödde ledamot Viherluoto-Lindströms förslag.

Antecknades att bilaga 2 "Arkitektens utredning av lokalerna samt ytterligare utredning av alternativen A-3 och A-4 (STF 22.8.2016)" innehåller ett sifferfel som gäller alternativ A-3. Början av fjärde stycket på första sidan i den ytterligare utredningen bör lyda: "En ökning av antalet studerande i gymnasiet till 450 ger en ökning på 291 683 euro i statsandelar."

Ledamot Miettinen meddelade att han understödde förslaget att grunda en enhetsskola men föreslog remittering av ärendet till nämnden bland annat därför att ekonomiska kalkyler och en jämförelse av alternativen saknas i stadsstyrelsens utgångsförslag.

Ordföranden konstaterade att ledamot Miettinen's remitteringsförslag inte fick understöd, varför det förföll.

Under diskussionen yttrade sig ett flertal ledamöter i ärendet (Pesonen, Berg, Ant-Wuorinen, Jääskeläinen, Tuohioja, Nystén, Herkama).

Ledamot Ala-Reinikka föreslog att ärendet skulle remitteras i syfte att i brådskande ordning utreda förslagets pedagogiska och ekonomiska konsekvenser samt de sparåtgärder som bör vidtas för att balansera stadens ekonomi. Då bör det också utredas hur många gymnasiestuderande Kasavuoren koulukeskus kan ta emot efter den nyligen slutförda tillbyggnaden utan att högstadiets storlek (342 elever) minskas samt vilken inverkan detta ökade antal gymnasiestuderande har på stadens ekonomi.

Ledamot Wahlstedt understödde ledamot Ala-Reinikkas remitteringsförslag.

Ordföranden konstaterade att det hade lagts fram ett remitteringsförslag som vunnit understöd, och bad ledamöterna begränsa sina inlägg till detta.

Ledamot Miettinen föreslog som tillägg till ledamot Ala-Reinikkas remitteringsförslag att det även skulle göras en jämförelse med de andra alternativ som tjänstemän lagt fram.

Ordföranden konstaterade att ledamot Miettinen's tilläggsförslag inte fick understöd, varför det förföll.

I omröstningen om remitteringsförslaget, där de som understödde remittering av ärendet röstade "ja" och de som motsatte sig remittering röstade "nej", vann remitteringsförslaget med rösterna 33–1 (Alapappila) och en nedlagd röst (Berg).

Ordföranden konstaterade att fullmäktige hade beslutat att remittera ärendet och att behandlingen av ärendet var avslutad.

Beslut:

Fullmäktige beslutade att remittera ärendet i syfte att i brådskande ordning utreda de pedagogiska och ekonomiska konsekvenserna samt de sparåtgärder som bör vidtas för att balansera stadens ekonomi. Då bör det också utredas hur många gymnasiestuderande Kasavuoren koulukeskus kan ta emot efter den nyligen slutförda tillbyggnaden utan att högstadiets storlek (342 elever) minskas samt vilken inverkan detta ökade antal gymnasiestuderande har på stadens ekonomi.

SOV 17.10.2016 § 80

I utredningen om enhetsskolan som stadsfullmäktige har bett om (**bilaga: hela utredningen på finska, slutsatserna finns även på svenska**) undersöks A) vilka pedagogiska effekter förslaget har, B) hur många gymnasiestuderande som kan tas in i Kasavuoren koulukeskus efter den nyligen slutförda utbyggnaden utan att minska högstadiet (342 elever), C) hurdana ekonomiska effekter stadsstyrelsens förslag har samt D) vilka sparåtgärder som måste vidtas för att få stadens ekonomi i balans.

Stadsstyrelsen har utnämnt en styrgrupp för utredningen, men själva utredningen är gängse tjänstemannaberedning.

A Pedagogiska effekter

Enhetsskolans pedagogik grundar sig på att lärarna känner sina elever väl och samarbetar nära med varandra samt på läroplanslösningar. Elevens känsla av trygghet förstärks i en bekant och trygg lärmiljö där de känner människorna och vet vilka regler som gäller. Elevens och vårdnadshavarnas kontakt med den trygga, bekanta klassläraren bryts inte under puberteten, som är en känslig period, och kontakter med ämneslärarna kan byggas redan i ett tidigt skede eftersom ämneslärarna kommer in i undervisningen tidigare. Det är också betydelsefullt ur elevens synpunkt att skolans spelregler är enhetliga genom hela grundskolan.

En enhetsskola som verkar i olika fastigheter är administrativt sett en enhet, men inte med tanke på verksamheten eller pedagogiken. Gemenskapen och enhetligheten förverkligas inte om eleverna delas upp på olika fastigheter där de andra eleverna alla är i samma ålder. Enhetlighet, särskilt pedagogisk enhetlighet, måste finnas med i skolvardagen och i hur lärarnas arbete är organiserat. Med andra ord kan en pedagogiskt enhetlig grundskola endast förverkligas om det finns möjligheter till vardagliga möten lärarna emellan i verksamhetsmiljön. I allra bästa fall samordnas verksamhetskulturerna i lågstadiet och högstadiet i en enhetsskola. Erfarenheterna av olika sammanslagningsprocesser inom grundskolan och av enhetsskolornas verksamhet har visat att skolkulturen har blivit enhetligast om alla årskurser i grundskolan har kunnat samlas under samma tak.

Tanken med enhetsskolinitiativet var ursprungligen att skapa bättre förut-

sättningar för att ordna en ännu tryggare och mer mångsidig lärmiljö än vi har nu. Däremot har enhetsskolan inte i något skede motiverats med att en större skola skulle ha bättre inlärningsresultat. Finländska och internationella undersökningar visar att skolans storlek inte har den relevans för elevernas inlärningsresultat och välfärd som många tror att den har. Särskilt i Finland är skillnaderna mellan olika skolor mycket små. Varje skola är en unik lärmiljö, där undervisningspersonalen och eleverna arbetar tillsammans inom de gränser som bestäms av yttre faktorer. Forskningen visar att de viktiga faktorerna för skolornas utveckling är tillräckliga stödåtgärder, elevernas hälsobeteende, elevernas inställning till inläringen och en gemensam verksamhetskultur.

B Lokaler och lärmiljö

Antalet undervisningsutrymmen bestäms enligt Utbildningsstyrelsens anvisningar med utgångspunkt i antalet veckotimmar, medan undervisningsutrymmenas storlek dimensioneras enligt ämne och gruppstorlek. De nya läroplanerna trädde i kraft i augusti 2016 i såväl den grundläggande utbildningen som gymnasiet. I läroplanerna betonas mångsidiga lärmiljöer som ett stöd för inläringen. Undervisningsutrymmena bör alltså betraktas ur pedagogisk synvinkel och med tanke på pedagogiska lösningar. Skolorna ska ha lokaler som erbjuder aktiverande och stimulerande lärmiljöer. Här ingår bl.a. skolbiblioteket, platser för självstudier, samt platser för samvaro. Klassrum som är inredda på olika sätt kan dessutom tillföra variation i undervisningen. Skolförvaltningen i Grankulla har deltagit i Utbildningsstyrelsens projekt för att utveckla lärmiljöerna, och under projektet har undervisningslokaler anpassats efter undervisningens nya utmaningar.

Enligt arkitektutredningen (alternativ A-1, nuläget) samt enligt en projektkalkyl enligt Utbildningsstyrelsens rumsprogram har Kasavuoren koulukeskus precis tillräckligt med utrymme för ett gymnasium med 400 studerande och ett högstadium med 342 elever. Ett större elevantal skulle förutsätta att gruppstorleken inom gymnasiet ökas, och därmed att gymnasiet skulle ta över stora klassrum av högstadiet, vilket skulle försvaga högstadiets verksamhetsförutsättningar. I den grundläggande utbildningen kräver flexibiliteten i undervisningen och undervisningsgrupperna olika och även olika stora utrymmen.

Undervisning kan under en begränsad tid förutsättas fungera i trånga utrymmen, t.ex. tillfälliga utrymmen under en renovering. Dyliga lösningar fungerar dock bara under en kort och entydigt definierad tidsperiod, då lösningen inte hinner inverka på verksamhetens kvalitet. En längre tid i trånga utrymmen försämrar trivseln och verksamhetens kvalitet, vilket på sikt gör skolan mindre attraktiv och därmed leder till minskat elev- och studerandeunderlag. Skolfastigheter ska inte planeras med snävt tilltagna mått för att optimera statsandelarna. Kasavuoren koulukeskus har i huvudsak tillräcklig ventilation (uppgifter från samhällstekniken).

Enligt arkitektutredningen (alternativ A-2) kräver ett gymnasium med 500 studerande en tillbyggnad på 404 m², för vilken kostnads-kalkylen är 1 820 000 euro. Målet med de nya lösningarna är att förbättra elevernas och studerandenas välfärd och trivsel. Nya lösningar borde leda till förbättringar jämfört med utgångsläget.

Enligt de trafikutredningar som har gjorts skulle trafikbelastningen i Kasabergrsområdet öka en aning, men inte anmärkningsvärt, om en enhetsskola placeras i området. Ändringar i Mäntymäen koulus användningsändamål skulle inte enligt utredningen ha någon nämnvärd inverkan på trafikmängderna. I fråga om parkeringsarrangemangen visar utredningen att det går att placera 43 bilplatser på Mäntymäen koulus tomt, med ytterligare 20 bilplatser längs med Tallbackavägen. Detta blir sammanlagt 63 bilplatser, vilket motsvarar både dimensioneringen av parkeringsplatser för Esboskolorna och antalet bilar som enligt observation brukar parkera vid Kasavuoren koulukeskus.

C Ekonomiska effekter

Investeringsutgifterna är i stadsstyrelsens förslag samma som i nuläget, sammanlagt 1 685 000 euro. För modell B-C (enhetsskola i en fastighet) är investeringsutgifterna 2 000 000 euro. Skillnaden i investeringsutgifter, 315 000 euro, gör att de årliga avskrivningarna ökar med 15 750 euro vilket kommer att avspeglas i hyresutgifterna. Denna kostnad har beaktats i driftskostnaderna för modell B-C.

Driftskostnaderna är i stadsstyrelsens förslag samma som i nuläget, sammanlagt 9 792 000 euro, för i en administrativ enhetsskola förloras synergieffekterna inom lärar- och administrationsresursen.

I modell B-C är driftskostnaderna 9 758 000 euro, dvs. 34 000 euro lägre. I denna modell finns det möjligheter att spara ca 100 000 euro inom den grundläggande utbildningen, men på grund av gymnasiets högre elevantal uppkommer tilläggskostnader på ca 66 000 euro.

Skillnaderna mellan inkomsterna från statsandelarna är större. Det är ingen skillnad mellan alternativen i antalet elever inom den grundläggande utbildningen, och därmed heller inte i statsfinansieringen, men i modell B-C är antalet gymnasiestuderande 100 fler, vilket ger 559 663 euro mer i inkomster än i nuläget eller i stadsstyrelsens alternativ. Detta är en avgörande skillnad. Enhetsskolan är inget sparmål, utan den är primärt en pedagogisk utvecklingsåtgärd. I Grankullas fall skulle dock en omställning möjliggöra både en ökning av gymnasiets studerandeantal och utveckling av gymnasiets verksamhet, och dessutom skulle den stöda den pedagogiska utvecklingen av den grundläggande utbildningen samt ge ökade inkomster.

Om Kasavuoren koulukeskus kunde ta emot 450 gymnasiestuderande och högstadiet hade samma elevantal som nu, skulle inkomsterna enligt enhetspriset för 2017 vara 2 518 650 euro. Detta är 280 000 euro mer än om studerandenas antal är 400.

D Balansering av ekonomin

De sparåtgärder som ingår i budgetförslaget för 2017 är inte tillräckliga med tanke på balanseringsprogrammet. Stadens budget för 2017 utan försäljningsvinster för anläggningstillgångar kommer trots sparåtgärderna att uppvisa ett betydande underskott (ca 8 miljoner euro), och bildningssektorns budgetförslag överskrider ännu budgetramen för 2017 med 0,5 mil-

joner euro.

Fram till 2018 kan bildningssektorn stå inför nedskärningar på upp till 1,5 miljoner euro jämfört med budgetförslaget för 2017. Redan nu vet man också om kommande tilläggsutgifter. Renoveringen och tillbyggnaden av Kasavuoren koulukeskus (2016) och renoveringen av Mäntymäen koulu (2017) kommer att ge upphov till sammanlagt ca 320 000 euro i tilläggs-kostnader i de interna hyrorna. Hyran höjs pga. renoveringen i Kasavuoren koulukeskus 2018 och pga. renoveringen i Mäntymäen koulu 2019. Neds-kärningarna kommer att kräva omställningar men målet är att finna lösning-
gar som inverkar så lite som möjligt på den service klienterna får. Bild-
ningssektorn i Grankulla måste fortsätta att vara en föregångare, och främ-
ja välfärd och en levande tvåspråkighet. Enhetsskola enligt modell B-C är
den enskilda åtgärd och strukturändring som bäst motsvarar stadens
ekonomiska behov, samtidigt som modellen också utgör en pedagogisk
utvecklingsåtgärd.

Med utgångspunkt i de utredningar som har gjorts om enhetsskolan kan
man konstatera att det varken finns pedagogiska eller ekonomiska grunder
för stadsstyrelsens alternativ. En administrativ enhetsskola svarar inte mot
behovet att utveckla den grundläggande utbildningen i Grankulla så att den
blir pedagogiskt sett enhetligare.

Bildningsdirektören:

Nämnden förordar inte stadsstyrelsens alternativ för enhetsskolan. Den
modell nämnden föreslog 8.6.2016 § 42, där enhetsskolan verkar i samma
fastighet, eller nuläget med skilt låg- och högstadium, svarar bättre mot
framtidens utmaningar. Nämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att
en enhetsskola som verkar i en fastighet ska grundas inom det finska un-
dervisningsväsendet och placeras i Kasavuoren koulukeskus.

.....

Ledamot Leppänen föreslog att enhetsskolan ska grundas i två fastigheter.
Förslaget förföll på grund av bristande understöd.

Beslut:

Nämnden fattade beslut i ärendet enligt beslutsförslaget.

STF 07.11.2016 § 54

Stadsstyrelsen tillsatte 31.8.2016 en styrgrupp bestående av förtroendeval-
da (Finn Berg, Tapani Ala-Reinikka och Juha Pesonen) för att lägga upp
riktlinjer för ytterligare utredning och beredning av enhetsskolärendet, som
remitterades i fullmäktige 22.8. Gruppen har sammanträtt tre gånger och
utöver de utredningar fullmäktige bad om har gruppen också bett om ut-
redningar om trafikarrangemang och ventilation.

Ledamöterna i styrgruppen Ala-Reinikka och Pesonen var inte eniga med
utredningens slutledningar.

Under behandlingen i stadsstyrelsen 19.10 ändrade föredraganden sitt
beslutsförslag från det ursprungliga, som motsvarade nämndebehandlin-
gen, till det förslag som nu är föremål för behandling. Stadsstyrelsen god-

kände enhälligt det ändrade beslutsförslaget.

STS:

Fullmäktige beslutar att nuläget bevaras inom det finska undervisningsväsendet (alternativ A-1), med skilt låg- och högstadium, dock så att gymnasiets studerandeantal inledningsvis ökas till 400 studerande och i ett senare skede till det antal lokalerna tillåter.

Att införa en enhetsskola som verkar i två olika byggnader är inte motiverat eftersom det inte medför de fördelar för pedagogiken och verksamheten som en enhetsskola i en enda fastighet skulle kunna ge. I detta hänseende ger nuläget bättre förutsättningar att klara framtidens utmaningar.

Beslut:

Beslutsförslaget godkändes.